

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СОЦІОЛОГІЇ**

УХВАЛЕНО .

Вченою радою Інституту
соціології НАН України
«28» травня 2024 р.
Протокол № 5

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

РОЗРОБКА ДИСЕРТАЦІЙНОГО ПРОЕКТУ

галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність	054 Соціологія
освітній рівень	третій освітньо-науковий (PhD доктор філософії)
освітньо-наукова програма	Соціологія
вид дисципліни	Обов'язкова

Форма навчання	денна
Рік навчання	1
Навчальний рік	2023/2024
Семестр	1 (осінній)
Кількість кредитів ECTS	3
Загальна кількість годин	90
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: д.соц.н. Соболева Н.І.

Розробник:

Соболева Н. І., доктор соціологічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу соціальної психології

РЕКОМЕНДОВАНО:

Випусковим відділом Інституту соціології НАН України
Протокол № 4 від «14» травня 2024 р.

Завідувач випусковим відділом

Л.Г.Скокова

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-наукової програми «Соціологія»

О.Г.Злобіна

1. Мета навчальної дисципліни «Розробка дисертаційного проекту» полягає у формуванні в аспірантів знань з теорії та загальної методології науки, системи організації науково-дослідницької діяльності, ознайомленні з сучасними тенденціями та напрямками соціологічного теоретизування, дослідницькими технологіями і організаційними принципами проведення соціологічних досліджень наданні аспірантам необхідних знань щодо загальнонаукових принципів дослідження, використання методів наукового пізнання, практичного застосування новітніх технологій у науковому пошуку, формуванні у аспірантів необхідних теоретичних знань та практичних навичок самостійної фахової науково-дослідницької роботи в соціології, презентації результатів у науковому середовищі та підготовки власного дисертаційного проекту з урахуванням нормативних документів та чинних вимог до дисертаційних робіт у галузі соціальних наук в Україні.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності):

Знати

- наукову термінологію й основні методи та принципи наукових досліджень;
- теоретико-методологічні, методичні та організаційні аспекти проведення соціологічних досліджень;
- сутність та особливості кількісної та якісної методологій.

Вміти

- працювати з масивом публікацій з соціології: вести пошук, накопичення та обробку наукової інформації;
- володіти навичками наукової комунікації та ведення наукових дискусій і обговорень, вміти аргументувати власну теоретичну позицію;
- структурувати засвоєнні знання для виробки та конкретизації планів дослідницької роботи.

Володіти елементарними навичками

- здійснення теоретичної інтерпретації основних понять дослідження;
- збору емпіричних даних;
- аналізу даних кількісних та якісних досліджень.

3. Анотація дисципліни: вивчення дисципліни сприяє загальному професійному розвитку аспіранта, формує розуміння науки як дослідження, спрямоване на підготовку фахівців в галузі соціології, здатних до аналізу, прогнозування та пропозицій розв'язання складних соціальних проблем. Дисципліна орієнтована на поглиблення знань аспірантів щодо науки як специфічної форми пізнання, духовного виробництва і соціального інституту, ознайомлення аспірантів з вимогами до дисертацій і системою необхідних методологічних, методичних та організаційно-технічних процедур впродовж роботи над дисертацією та розробки дисертаційного проекту, зокрема з нормативно-інструктивними документами, які регламентують підготовку і захист дисертацій в Україні; порядком підготовки та подачі документів та вимогами до змісту і оформлення результатів дисертаційного дослідження; процедурами публічного захисту дисертації на здобуття вченого ступеню доктора філософії в галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю 054 «Соціологія». Курс включає лекційну складову, практичні заняття (семінари), контрольні роботи та підготовку аспірантами наприкінці навчання плану-перспективу дисертації для обговорення і ухвали на Вченій раді ІС НАНУ.

4. Завдання (навчальні цілі): поглиблення знань аспірантів щодо сучасних методологічних трендів у соціології; оволодіння аспірантами основами методології

наукового пізнання та методикою наукових досліджень та освоєння навичок усвідомленого формування методологічної позиції власного наукового дослідження.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- надати знання про основні методи наукового пізнання, теоретико-методологічні засади організації та здійснення дисертаційного дослідження з соціології, сучасні ідеали та норми наукового дослідження;
- сформувати навички розв'язування наукових проблем на основі визначення проблемної ситуації та актуальності обраної теми дисертаційного дослідження;
- засвоїти принципи визначення концептуальних засад дослідження, методичні та процедурні основи отримання нового знання;
- опанувати технології і навички організації дослідницької діяльності;
- сформувати практичні навички роботи з соціологічною інформацією і спеціальною літературою і використання у процесі підготовки дисертаційного проекту першоджерел з дотриманням норм академічної та професійної доброчесності.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1	2	3	4	5
ЗК01	Знати функції науки як системи знань, соціального інституту та дослідницької діяльності. Мати здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу нових ідей та трендів в соціологічній науці, синтезу результатів якісних та кількісних соціологічних досліджень Вміти застосовувати концептуальні та методологічні знання для дослідження сучасних процесів і явищ в предметному полі соціології з врахуванням міждисциплінарних впливів.	<i>Лекції, семінари, самостійна робота за темами:</i> Теми 1–3; Тема 5; Тема 9.	Поточний контроль, участь у дискусійній частині лекції, доповіді за темою семінарського заняття, участь у індивідуально-груповому обговоренні, оцінка індивідуального письмового завдання.	10%
ЗК02	Набуття навичок пошуку, оброблення та критичного аналізу інформації з різних джерел – вміння працювати з сучасною науковою літературою використання сучасних загальнонаукових і спеціальних методів аналізу, порівняння та оцінки методологічної спроможності різних концепцій та методологій вивчення.	<i>Лекції, семінари, самостійна робота за темами:</i> Теми 3–4; Тема 8.	Поточний контроль, участь у дискусійній частині лекції, доповіді за темою семінарського заняття, участь у індивідуально-груповому обговоренні, оцінка індивідуального письмового завдання.	10%

ЗК03	Навички підготовки публікацій для оприлюднення результатів власних досліджень у вітчизняних та зарубіжних наукових виданнях, презентація результатів власних досліджень в різних наукових форматах.	<i>Лекції, семінари, самостійна робота за темами:</i> Теми 2–3; Тема 5; Теми 8–9.	Поточний контроль, участь у дискусійній частині лекції, доповіді за темою семінарського заняття, участь у індивідуально-груповому обговоренні, оцінка індивідуального письмового завдання.	10
ЗК04	Розуміння виявлення проблемної ситуації та визначення наукової проблеми в дисертаційному дослідженні, принципів вибору методів, методології та інструментарію емпіричного дослідження, заснованого на обраній теоретико-методологічній базі, обґрунтування потенційної наукової новизни дисертаційного дослідження. Навички структуризації та критичного використання літератури по темі дослідження з дотриманням принципів належної академічної і професійної доброчесності.	<i>Лекції, семінари, самостійна робота за темами:</i> Теми 3– 5; Тема 9.	Поточний контроль, участь у дискусійній частині лекції, доповіді за темою семінарського заняття, участь у індивідуально-груповому обговоренні, оцінка індивідуального письмового завдання.	10
СК01	Вміти практично застосовувати набуті соціологічні знання до аналізу соціологічних теорій і концепцій у світовій і вітчизняній науці і на цій основі виробляти власну теоретичну позицію. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в соціології та пов'язаних з нею міждисциплінарних напрямках, презентувати їх в провідних наукових виданнях з соціології та суміжних галузей.	<i>Лекції, семінари, самостійна робота за темами:</i> Теми 3–6; Тема 8.	Поточний контроль, участь у дискусійній частині лекції, доповіді за темою семінарського заняття, участь у індивідуально-груповому обговоренні, оцінка індивідуального письмового завдання.	10
СК02	Навички наукової комунікації та ведення наукових дискусій і обговорень, участі у наукових семінарах, конференціях, круглих столах тощо для проведення досліджень. Здатність вільно дискутувати та обговорювати з	<i>Лекції, семінари, самостійна робота за темами:</i> Тема 6; Тема 8-9.	Поточний контроль, участь у дискусійній частині лекції, доповіді за темою семінарського	10

	фахівцями і нефахівцями результати досліджень наукові та прикладні проблеми соціології державною та іноземною мовами,		заняття, участь у індивідуально-груповому обговоренні, оцінка індивідуального письмового завдання.	
СК03	Знати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних та теоретичних досліджень в сфері соціології. Мати навички аналізу та розв'язання практичних завдань, пов'язаних з організацією наукових досліджень та із застосуванням конкретних методів і технологій дослідження. Вміти визначати придатну для аналізу теми теоретико-методологічну базу дослідження та її евристичні можливості, формувати надійну джерельну базу.	<i>Лекції, семінари, самостійна робота за темами: Тема 1; Теми 3–4; Тема 6, Тема 9.</i>	Поточний контроль, участь у дискусійній частині лекції, доповіді за темою семінарського заняття, участь у індивідуально-груповому обговоренні, оцінка індивідуального письмового завдання.	10
СК05	Вміти визначати перспективні напрями наукових досліджень у сфері соціології, формулювати наукову проблему і мету дослідження, ставити відповідні завдання дисертації, здійснювати теоретичну інтерпретацію основних теоретичних понять, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень з урахуванням вимог документів, які регламентують підготовку і захист дисертацій в Україні та оформлення результатів дисертаційного дослідження на здобуття вченого ступеню доктора філософії в галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю 054 «Соціологія».	<i>Лекції, семінари, самостійна робота за темами: Теми 1–5; Тема 7; Тема 9.</i>	Поточний контроль, участь у дискусійній частині лекції, доповіді за темою семінарського заняття, участь у індивідуально-груповому обговоренні, оцінка індивідуального письмового завдання.	10
СК06	Мати навички самостійної роботи над дослідницьким проектом, розвитку нових ідей у передових контекстах наукової діяльності, підтримання мотивації до самовдосконалення та саморозвитку. Вміти самостійно розробляти програму соціологічного дослідження, аргументувати актуальність і практичну значущість обраної теми дисертації, формулювати наукову проблему і мету дослідження,	<i>Лекції, семінари, самостійна робота за темами: Теми 1–5; Тема 9.</i>	Поточний контроль, участь у дискусійній частині лекції, доповіді за темою семінарського заняття, участь у індивідуально-груповому обговоренні, оцінка	10

	критично аналізувати та узагальнювати результати власних досліджень і доробок інших дослідників.		індивідуального письмового завдання. Презентація плану-проспекту власного дисертаційного дослідження	
СК07	Мати уявлення про головні проблеми та провідні ідеї сучасної соціології; шляхи та методи наукового пізнання, функціонування наукового знання у сучасному інформаційному суспільстві. Вміти виявляти та ставити проблеми дослідницького характеру, аналізувати та узагальнювати результати власних досліджень і доробок інших дослідників щодо досліджуваних наукових проблем, проектувати, аргументувати та удосконалювати структуру і зміст власного наукового дослідження.	<i>Лекції, семінари, самостійна робота за темами: Теми 1–5; Тема 9</i>	Поточний контроль, участь у дискусійній частині лекції, доповіді за темою семінарського заняття, участь у індивідуально-груповому обговоренні, оцінка індивідуального письмового завдання. Презентація плану-проспекту власного дисертаційного дослідження	10

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)			Загальні компетентності				Спеціальні компетентності			
	ЗК01	ЗК02	ЗК04	СК02	СК05	СК06	СК07				
РН03 Розробляти та реалізовувати наукові та/або прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми соціології з врахуванням етичних, соціальних, економічних та правових аспектів.	ЗК01	ЗК02	ЗК04	СК02	СК05	СК06	СК07				
РН05 Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження з соціології та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики.	ЗК02	ЗК04	-	СК01	СК03	СК05	СК06				
РН06 Критично аналізувати та узагальнювати результати власних досліджень і доробок інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної наукової проблеми.	ЗК01	-	-	СК01	СК04	СК06	СК07				

7. Схема нарахування балів та формування оцінки.

ВИМОГИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Види робіт	Кількість балів за один вид робіт	Критерії оцінювання
Участь у дискусійній частині лекції	2	Активна участь, аргументовані, змістовні судження і зауваження
	1	Фрагментарна участь у дискусії
	0	Відсутність на лекції
Участь у дискусії, в обговоренні виступів колег на семінарському занятті	2	Активна участь у дискусіях; фахова постановка питань, аргументовані і логічні зауваження
	1	Фрагментарна участь, окремі репліки, запитання
	0	Відсутність на семінарському занятті
Доповіді за темою семінарського заняття	9-10	Доповідь підготовлена і презентовано вчасно. Високий рівень фахових компетентностей.
	6-8	Доповідь підготовлена і презентовано вчасно. Високий рівень опанування матеріалу, повністю досягнуті поставлені завдання
	1-5	Доповідь підготовлена, проте наявні неточності і пробіли знань.
	0	Доповідь не підготовлена.
Індивідуальне письмове завдання за темою семінарського заняття	7-8	Письмове завдання представлено вчасно. Високий рівень опанування матеріалу, повністю досягнуті поставлені завдання
	5-7	Письмове завдання підготовлено вчасно, проте наявні неточності і пробіли знань.
	1-4	Письмове завдання підготовлено проте тема розкрита поверхово і з помилками
	0	Письмове завдання не підготовлено
Презентація тексту плану-проспекту власного дисертаційного дослідження.	18-20	Роботу представлено вчасно. Високий рівень оволодіння теоретико-методологічними засадами виконання завдання, поставлені мета і завдання вирішуються чітко та послідовно.
	10-17	Роботу представлено вчасно. Продемонстровано певний рівень оволодіння теоретико-методологічними засадами виконання завдання, але викладу і презентації не вистачає чіткості та послідовності.
	1-9	Робота має суттєві недоліки - поставлені завдання не вирішені, автор припускається неточностей і помилок. Переважають загальні фрази замість змістовного викладу
	0	Завдання не виконано у визначений викладачем термін без поважних причин або виконане з порушенням норм академічної доброчесності.

При викладанні дисципліни використовуються наступні методи контролю знань студентів:

- усний контроль (опитування – індивідуальні або фронтальні, дискусії, захист виконаних робіт);
- письмовий контроль (виконання індивідуальних завдань);
- самоконтроль знань студентів і взаємоконтроль.

Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал навчальної дисципліни, який перевіряється під час поточного і підсумкового контролю з метою встановлення рівня і якості засвоєння знань, формування необхідних для майбутньої професійної діяльності навичок і вмінь.

Поточний контроль передбачає оцінювання успішності студентів під час аудиторних (семінарських, практичних) занять та виконання ними окремих індивідуальних завдань.

При поточному контролі оцінюється: активність роботи студентів на семінарських або практичних заняттях, результати виконання ними індивідуальних завдань, якість підготовлених студентами письмових робіт.

Контроль на семінарських заняттях – оцінювання виступів студентів, відповідей на питання поставлені викладачем, оцінок під час самостійних робіт, оцінювання внеску окремих студентів у групову роботу.

Форми самостійної роботи:

- підготовка до семінарських занять;
- самостійне вивчення додаткової літератури;
- робота з інформаційними ресурсами;
- підготовка до виконання індивідуальних практичних дослідницьких завдань;
- підготовка до презентації плану-проспекту власного дисертаційного дослідження;

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання у формі ЗАЛКУ:

Семестровий контроль проводиться у формі заліку з урахуванням накопичення балів за поточним контролем.

Залік – виставляється за результатами роботи аспіранта впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів.

У разі отримання оцінки «неприйнятно» (нижче 35 балів) або «незадовільно» (35-59 балів) аспірант повинен додатково виконати індивідуальні завдання для підвищення рівня своїх знань і повторно перескласти підсумковий контроль. Слухач має право на два перескладання: викладачеві та комісії. При цьому максимальна підсумкова оцінка після перескладання може бути лише «достатньо».

7.2 Організація оцінювання: *(обов'язково зазначається порядок організації передбачених робочою навчальною програмою форм оцінювання із зазначенням орієнтовного графіку оцінювання).*

Викладач оцінює роботу аспіранта на кожному занятті, бали нараховуються за всі форми робіт, яка передбачені для опрацювання конкретних тем, відповідно до вимог і критеріїв оцінювання. Загальні умови визначення навчального рейтингу аспіранта наведені в таблиці:

УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ

Форми оцінювання	Кількість	Максимум балів	Разом
Участь у дискусійній частині лекції	6	2	12
Доповіді за темою семінарського заняття	3	10	30
Індивідуальне письмове завдання за темою семінарського заняття	4	8	32
Участь у дискусії, в обговоренні виступів колег на семінарському занятті	3	2	6
Презентація тексту плану-проспекту власного дисертаційного дослідження		1	20
ВСЬОГО			100

7.3 Шкала відповідності оцінок

A (відмінно)	90-100
B (дуже добре)	82-89
C (добре)	75-81
D (задовільно)	65-74
E (достатньо)	60-64
FX (незадовільно)	35-59
F(неприйнятно)	0-34
Зараховано	60-100
Не зараховано	0-59

8. Структура навчальної дисципліни «Розробка дисертаційного проекту»

Тематичний план занять з дисципліни «Розробка дисертаційного проекту»

№ з/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	Сам. робота
1	Тема 1. Організація науки та підготовка наукових кадрів в Україні.	2	—	8
2	Тема 2. Україна в Болонському процесі.	2	—	8
3	Тема 3. Дисертація на здобуття вченого ступеню як вид наукового твору.	2	—	8
4	Тема 4. Дисертація на здобуття вченого ступеню доктора філософії в галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю 054 «Соціологія». Теоретико-методологічні засади дисертаційного дослідження.	2	—	8
5	Тема 5. Науково-дослідницька робота здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі: зміст, етапи, контроль виконання.	2	—	8
6	Тема 6. Методи наукового дослідження та їх застосування в процесі роботи над дисертацією. Презентація наукових результатів.	2	—	8
7	Тема 7. Нормативна база МОН України щодо підготовки і захисту дисертацій в Україні.	—	4	6
8	Тема 8. Робота з науковою інформацією в процесі підготовки дисертації.	—	4	6

9	Тема 9. Оформлення та підготовка до публічного захисту дисертації.	—	4	6
Разом за дисципліною 90 годин		12	12	66

Загальний обсяг 90 год, в тому числі (вибрати необхідне):

Лекцій – 12 год.

Семінари – 12 год.

Самостійна робота – 66 год.

Зміст навчальної дисципліни «Розробка дисертаційного проекту»

№ з/п	Номер і назва теми	Кількість годин	
		структура	Література
1	Тема 1. Організація науки та підготовка наукових кадрів в Україні.	1. Тенденції та проблеми розвитку сучасної науки в Україні. Болонський процес в Україні. 2. Особливості організації української науки. Форми наукової комунікації. 3. Специфіка аспірантури і докторантури в Україні як форм підготовки науково-педагогічних кадрів.	2, 4, 19, 24, 26, 30, 33
2	Тема 2. Україна в Болонському процесі.	1. Зміст та причини впровадження Болонського процесу в Україні. 2. Болонський процес в Україні: плюси і мінуси. 3. Болонська система освіти в Україні: перспективи та проблеми.	8, 14, 18, 37
3	Тема 3. Дисертація на здобуття вченого ступеню як вид наукового твору	1. Наукове знання і науковий текст. Текстові жанри наукових досліджень. 2. Підготовка наукових публікацій: наукова стаття, тези, доповіді на наукових семінарах, конференціях тощо. 3. Дисертація як кваліфікаційна праця науковця. 4. Стратегії роботи над дисертацією. Типові недоліки дисертаційних праць. 5. Дотримання етиці в наукових спільнотах. Етика та соціальна відповідальність дослідника. Плагіат та його ознаки.	1, 25, 28, 31, 38
4	Тема 4. Дисертація на здобуття вченого ступеню доктора філософії в галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю 054 «Соціологія». Теоретико-	1. Наукова парадигма та її роль в пізнанні. Соціологічні парадигми. 2. Теорія та концепція. Концептуалізація і операціоналізація основних понять. 3. Науковий апарат дисертаційного дослідження. УДК. 4. Загальнонаукова і соціологічна термінологія та науковий тезаурус дисертації.	3, 4, 10, 11, 28, 41

	методологічні засади дисертаційного дослідження.	5. Вимоги до опублікування результатів дисертацій на здобуття наукового ступеню доктора філософії. Анотації до дисертації.	
5	Тема 5. Науково-дослідницька робота здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі: зміст, етапи, контроль виконання.	1. Технологія роботи над дисертацією. Вибір, обґрунтування актуальності і затвердження теми наукового дослідження. 2. Планування науково-дослідницької роботи аспірантів, складання індивідуального робочого плану, формування плану-проспекту дисертації. 3. Структура дисертації. Анотації та вступ до дисертації. Визначення наукової проблеми дослідження. Мета, конкретні завдання дослідження, об'єкт та предмет дисертаційного дослідження. Гіпотези дослідження. Наукова новизна. Формулювання висновків дисертації. 4. Науковий стиль викладу матеріалу	3, 5, 6, 7, 28
6	Тема 6. Методи наукового дослідження та їх застосування в процесі роботи над дисертацією. Презентація наукових результатів.	1. Класифікація методів наукового дослідження. 2. Теоретичні та емпіричні методи дослідження. 3. Системний підхід. Класифікація і типологізація. 4. Якісний та кількісний аналіз. 5. Моделювання.	1, 5, 6, 9, 15, 21, 22, 23, 27
7	Тема 7. Нормативна база МОН України щодо підготовки і захисту дисертацій в Україні.	Нормативно-правові основи підготовки дисертаційного дослідження. 1. Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії. 2. Освітньо-наукова програма 054 «Соціологія»	43, 44
8	Тема 8. Робота з науковою інформацією в процесі підготовки дисертації.	Науковий текст як спосіб подання наукової інформації. 1. Поняття публікації. Наукова стаття як вид наукової публікації. Функції наукових публікацій. Міжнародні та національні наукометричні бази. 2. Науково-дослідні публікації: монографія, стаття, тези доповідей, збірник наукових праць. 3. Вимоги до наукової статті та її структури. Вимоги до публікацій наукових статей для здобувача наукового ступеня. Дисертація як науковий документ.	12, 13, 46, 47, 48, 49

		Основні вимоги до опублікування результатів досліджень. Апробація результатів дисертації.	
9	Тема 9. Оформлення та підготовка до публічного захисту дисертації.	Технологічні аспекти підготовки та захисту дисертації. Основні вимоги і рекомендації, що висуваються до тексту дисертації. Правила викладення тексту дисертації. Композиційно-смілова структура тексту. Стилїстика тексту дисертації. Мова та стиль викладу. Способи викладення наукового тексту. Авторські докази й аргументація. Авторське виконання та запобігання плагіату. Основні вимоги нормативних документів до оформлення та порядку захисту дисертацій. Рекомендації щодо оформлення посилань та списку використаних джерел	5, 6, 7, 20, 29, 45
Підсумковий контроль			Залік

9. Рекомендовані джерела:

Основна: (Базова)

1. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : навч.посіб. Суми : СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016.
2. Ворона В. Академічна соціологія в Україні (1918–2018). У 2-х томах. Том 1. Історія становлення та розвитку. Київ : Інститут соціології НАН України, 2018.
3. Головаха Є. Соціологічне знання: специфіка, критерії науковості та перспектива розвитку. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2004. № 1. С. 5-13.
4. Історико-теоретичний аналіз дослідницьких програм в соціології. Колективна монографія / В. Ворона, В. Казаков, Н. Отрешко, В. Пилипенко, В. Резнік, В. Степаненко; за заг. ред. В. Резніка. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. Історико-теоретичний аналіз дослідницьких програм в соціології. Колективна монографія / В. Ворона, В. Казаков, Н. Отрешко, В. Пилипенко, В. Резнік, В. Степаненко; за заг. ред. В. Резніка. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022.
5. Каламбет С.В., Іванов С.І., Півняк Ю.В. Методологія наукових досліджень: навч.посіб. Дніпро: Вид-во Маковецький, 2015.
6. Конспект лекцій з курсу «Методика виконання дисертаційної роботи (PhD Thesis Prospectus) для здобувачів наукового ступеня доктора філософії / Укл. І.Я. Омецінська. – Тернопіль: ТНЕУ, 2019.
7. Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни «Організація та методологія наукових досліджень» для аспірантів (здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії) / уклад.: О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань. Харків : Право, 2019
https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/16744/1/53%20NMP_OMND_Danilyan_2019.pdf
8. Огляд. Болонський процес в Україні 2005–2020: досягнення, виклики та перспективи. Київ, 2020.
https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2022/03/BolognaStudy_Ukraine2005_2020_NEO_ukr.pdf

9. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження. – К.: Інститут соціології НАН України, 2007.
10. Смелзер Н. Проблеми соціології. Георг-Зімелівські лекції, 1995. Львів: Кальварія, 2003.
11. Соціологія: теорії середнього рівня: навчальний посібник /за наук.ред. Ю.Ф. Пачковського. Київ: «Каравела», 2020.
12. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація: навч.-метод. посіб. Київ: НАДУ, 2008.
13. Як провести соціологічне дослідження: методичні рекомендації / За ред О.М. Балакіревої та О.О. Яременка. – К., 2004.

Додаткова:

14. Бекешкіна І., Злобіна О. Болонський процес в Україні: що вдалося і що не вдалося. Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва. Громадська думка. 2012. № 7 https://dif.org.ua/uploads/pdf/1363186939_2438.pdf
15. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень : Підручник. Київ: АБУ, 2002
16. Бурдье П., Вакан Л. Рефлексивна соціологія. Київ: Медуза, 2015.
17. Вах Т. С. Дефініції соціального характеру в зарубіжній і вітчизняній соціології / Т. С. Вах // Наукові записки НАУКМА. Том 70. Соціологічні науки. – К., 2007.
18. Винницький М. Впровадження третього циклу вищої освіти – ключ до успіху Болонського процесу. Вища школа. 2008. № 12. С. 20–27.
19. Гансова Е.А. Соціологічні школи та напрямки в Україні наприкінці 19 – початку 20 ст.: навчальний посібник / Одеський державний університет ім. І.І. Мечнікова. Одеса: Астропринт, 2000.
20. Зосимов А.М., Голік В.П. Дисертаційні помилки 6 Монографія. 4-е вид., доп. І випр. Харків: ІНЖЕК, 2009.
21. Ковалів Ю.І. Абетка дисертанта. Методологічні принципи написання дисертації : Посібник. Київ:Твім інтер, 2009.
22. [Комплексні вимірювальні інструменти в соціологічних дослідженнях: розроблення, адаптація, обґрунтування достовірності](#) [Є. Головаха, С. Дембіцький, Н. Паніна та ін.]; за наук. ред. Є. Головахи та С. Дембіцького. – Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. – 405 с.
23. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). – К. : ВПЦ "Київський університет", 2018.
24. Мусієдов О.О. Історія української соціології: навчально-методичний посібник. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна, 2004.
25. Наумовець А.Г. Ви віч-на-віч з аудиторією: Дещо про «технологію» наукових доповідей, популярних лекцій, дисертаційних промов і конкурсних проектів / НАН України; Інститут фізики. Київ: Наукова думка, 2003.
26. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні: монографія / Нац. акад. пед. наук України ; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст.голови), О. М.Топузов (заст. голови)]; за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 384 с. Бібліогр.: с. 21. (До 30-річчя незалежності України). DOI: <https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua>
27. Паніотто В., Харченко Н. Методи опитування. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017.
28. Партико З.В. Основи наукових досліджень : підготовка дисертації. Запоріжжя : КПУ, 2015

29. Пономарів О. Д. Стилiстика сучасної української мови: пiдручник. 3-є вид., перероб. та доповн. Тернопiль, 2000.
30. Пилипенко В.Є. Українська соціологія сьогодні: дослідження основних сфер життєдіяльності суспільства : монографія. Львів: ЗУКЦ, 2012.
31. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень: навч. посiбник. Київ: Видавництво «Центр учбової лiтератури», 2007.
32. Ручка А. О. Курс історії теоретичної соціології: посiб. / А. О. Ручка, В. В. Танчер. – К., 1995.
33. Соболевська М. Рефлексивні процеси в сучасній теоретичній соціології: навчальний посiбник. Київ: Міленіум, 2020.
34. Соціологія: навчальний посiбник / за ред. С.О. Макеєва. 4-є вид., перер. і доп. К.: Знання, 2008.
35. Соціологія : навч. посiбник для студ. вищ. навч. закладів – 2-ге вид., доопр., доп / за заг. ред. В.І.Докаша. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2012.
36. Леш С. Соціологія постмодернізму / Пер. з англ. Ю.Олійник. – Л.: Кальварія, 2003.
37. Стратегії вищої освіти в умовах інтернаціоналізації для стійкого розвитку суспільства: Монографія / В. Зінченко, Н. Базелюк, М. Бойченко, Л. Горбунова, С. Курбатов, Ю. Мелков, О. Шипко ; за ред. В. Зінченка. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2020.
38. Сурмін Ю. П. Майстерня вченого: пiдручник для науковця. Київ: «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2006.
39. Пiйотр Штомпка СОЦІОЛОГІЯ. Аналіз суспільства. - Львів: Колір ПРО, 2020.
<https://sociology.ukma.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/%D0%9F%D0%B9%D0%BE%D1%82%D1%80-%D0%A8%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%BA%D0%B0.pdf>
<https://sociology.ukma.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/Пiйотр-Штомпка.pdf>
40. Якісні дослідження в соціологічних практиках: Навчальний посiбник. За ред. Н. В., Костенко, & Л. Г., Скокової. К.: Інститут соціології НАНУ. 2009.
41. Як пiдготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня: (методичні поради) / автор-упоряд. Л. А. Пономаренко. – 3-є вид., випр. і доп. – К. : Толока, 2007.
42. Wealington B.L., Cunninhgam C.J.L., Pittenger D.J. Restarch methods for the behavioral and social sciences. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, 2010/

10. Додаткові ресурси (за наявності):

43. [ТИМЧАСОВИЙ ПОРЯДОК присудження ступеня доктора філософії, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167](#)
44. [ПОРЯДОК присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44](#)
45. [Вимоги до оформлення дисертацій, затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40](#)
46. [Вимоги до опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук, затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 23 вересня 2019 р. №1220](#)
47. [Вимоги до опублікованої монографії, що подається на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук, затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 23 вересня 2019 р. №1220](#)
48. [Перелік наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук, кандидата наук та ступеня доктора філософії](#)

49. [Перелік українських журналів, індексованих в міжнародних наукометричних базах Scopus і Web of Science \(станом на 18.03.2023 р.\)](#)
50. Google scholar <https://scholar.google.com/>
51. Scopus Preview <https://www.scopus.com/home.uri>